

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора наук з державного управління,

старшого наукового співробітника

Фердмана Геннадія Петровича

на дисертаційну роботу

ВАЛЬКО АЛЛИ МИКОЛАЇВНИ

«Формування інтегрованої системи авіаційної безпеки в аеропорту»,

поданої на здобуття ступеня доктора філософії

у галузі знань 27 «Транспорт»

за спеціальністю 275 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)»

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею, яка виконана з використанням сучасних методів досліджень, містить нові результати та науково обгрунтовані рекомендації щодо забезпечення процесу формування системи авіаційної безпеки в аеропорту.

1. Аналіз змісту дисертаційної роботи.

У вступі наведена загальна характеристика роботи, обгрунтована актуальність дисертаційної теми, сформульовані мета та завдання дослідження. Визначена наукова новизна роботи, показано практичне значення отриманих результатів та їх напрямки впровадження у виробництво та навчальний процес.

Події останніх років, зумовлені вчиненням терористичних актів у США та інших країнах світу з численними людськими жертвами та величезними матеріальними збитками підтвердили наявність вразливих місць у системі захисту міжнародної цивільної авіації від актів незаконного втручання (АНВ). На сучасному етапі розвитку авіаційної безпеки постає питання постійного удосконалення заходів з авіаційної безпеки як одного з ключових елементів якості обслуговування в аеропорту.

Забезпечити повний захист цивільної авіації від АНВ неможливо, але суттєво знизити або виключити ризик людських жертв та значних матеріальних збитків можливо за умови формування інтегрованої моделі авіаційної безпеки аеропорту, що відображає вартісний підхід, та передбачає визначення фінансових резервів для забезпечення авіаційної безпеки в безперервному впровадженні системи менеджменту якості

Сучасна система авіаційної безпеки не достатньо ефективна, оскільки більшість авіатранспортних підприємств мають незадовільний рівень технічного оснащення для реалізації заходів з авіаційної безпеки. Незважаючи на постійне збільшення обсягів фінансування авіатранспортних підприємств,

показники технічного стану та оновлення систем авіаційної безпеки зростають повільними темпами.

Стан системи авіаційної безпеки аеропорту є вагомим фактором можливого зниження попиту на авіап перевезення, тому авторкою дисертації вирішувалося важливе науково-практичне завдання щодо формування системи інтеграційного процесу управління авіаційною безпекою як одного з ключових елементів якості обслуговування в аеропорту.

Перший розділ присвячено аналізу теоретичних та практичних щодо процесу формування системи авіаційної безпеки в аеропорту. В результаті визначено, що стан об'єкта захисту розглядається як певна його характеристика, пов'язана з нерівномірним, неоднорідним і нестабільним середовищем, що забезпечує захист цього об'єкта. Визначено фактори впливу на рівень авіаційної безпеки в аеропорту. Були розглянуті наукові роботи вітчизняних та закордонних науковців з цього питання.

У другому розділі викладені методичні підходи до оцінювання рівня авіаційної безпеки та визначено ключові показники інтеграційних процесів впровадження системи авіаційної безпеки в аеропорту.

Доведено, що на якість та конкурентоспроможність пропонованих аеропортових послуг має значний вплив рівень авіаційної безпеки аеропорту. Удосконалена система управління якістю, запропонована в роботі, відображає інтеграційні процеси системи авіаційної безпеки та забезпечує взаємозв'язок між службами аеропорту. Це дає можливість оперативної дії при ліквідації загрози виникнення АНВ. Застосування групових показників якості системи продукції аеропорту з урахуванням факторів АВ дозволяють визначити ступінь задоволення різних категорій споживачів аеропортових послуг.

У третьому розділі зроблено моделювання процесу формування системи авіаційної безпеки в аеропорту. Побудована математична модель «Безпека – Якість» відображає динаміку руху потоку пасажирів через процедури в аеропорту, за допомогою якої можливо прораховувати динамічний розподіл ресурсів аеропорту для виконання процедур перевірок як при звичайній роботі аеропорту, так і при роботі в умовах дії загроз.

За допомогою розробленої та апробованої моделі авіаційної безпеки, що відображає управління ресурсами, можливе формування фінансового резерву на заходи авіаційної безпеки з урахуванням фактора загрози.

У четвертому розділі представлені прикладні аспекти реалізації результатів наукових досліджень.

На основі аналізу змісту роботи можна зробити висновок, що дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, в якому отримані нові науково обґрунтовані результати, що у сукупності вирішують важливу

науково-практичну задачу – удосконалення процесу формування системи авіаційної безпеки в аеропорту при здійсненні обслуговування авіаційних перевезень шляхом розробки, вдосконалення та впровадження моделей, методів та практичних рекомендацій забезпечення процесу формування системи авіаційної безпеки в аеропорту в умовах нерівномірного, неоднорідного і нестабільного середовища, що забезпечує захист цього об'єкта.

2. Завдання, що вирішені у дисертаційній роботі.

Для досягнення мети дисертаційної роботи щодо удосконалення процесу формування системи авіаційної безпеки в аеропорту шляхом інтеграційного процесу управління авіаційною безпекою як одного з ключових елементів якості обслуговування в аеропорту було поставлено та виконано п'ять основних завдань: – проведено аналіз науково-практичних підходів до здійснення процесу забезпечення авіаційної безпеки в аеропорту та визначено вплив факторів на рівень авіаційної безпеки; – удосконалено методiku формування ключових показників процесу інтеграції систем авіаційної безпеки аеропортів на основі використання менеджменту якості; – розроблено математичну модель «Безпека – Якість», яка відображає динаміку руху потоку пасажирів під час проходження обов'язкових процедур в аеропорту; – побудовано інтегровану модель авіаційної безпеки аеропорту, що відображає вартісний підхід, застосування якого передбачає визначення фінансових резервів для забезпечення авіаційної безпеки в безперервному впровадженні системи менеджменту якості; – розроблено методи та практичні рекомендації щодо прийняття рішень запобігання АНВ в умовах невизначеності за різними ситуаціями.

3. Наукова новизна та практична значимість одержаних результатів дослідження.

Наукова новизна роботи полягає у наступному: – було вперше розглянуто безпеку аеропорту через якість обслуговування та скорочення термінів реагування на події; – розроблено математичну модель «Безпека – Якість», яка відображає динаміку руху потоку пасажирів під час проходження обов'язкових процедур в аеропорту та дозволяє прораховувати динамічний розподіл його ресурсів для виконання процедур перевірок як при звичайній роботі, так і при роботі в умовах дії загроз, за критерієм показника якості обслуговування; – удосконалено методiku формування ключових показників інтеграційних процесів системи авіаційної безпеки аеропорту на основі застосування управління якістю, яка, на відміну від існуючої, враховує фактори впливу авіаційної безпеки, що дозволяє сформулювати інтегральний показник якості наданих послуг; – набулаи подальшого розвитку методичні

підходи та практичні рекомендації щодо прийняття рішень запобігання АНВ в умовах невизначеності за різними ситуаціями, використання яких дозволяє обрати оптимальну стратегією використання ресурсів аеропорту для забезпечення авіаційної безпеки; практична реалізація розрахунку потоку пасажирів через аеропорт, розподілу цього потоку у часі та необхідного забезпечення супроводження цього потоку ресурсами аеропорту згідно моделі «Безпека – Якість», що дає можливість дослідити, як збільшення середнього часу перевірки одного пасажирів на безпеку впливає на час, що проводить один пасажир у чергах та безпосередньо у процесах цих перевірок, при умові обмеженості ресурсів на проведення таких перевірок.

Практична значимість отриманих результатів полягає у: розробці методики оцінки якості аеропортових послуг, яка розкриває сутність авіаційної безпеки в системі управління якістю аеропорту. Запропонована послідовність оцінювання системи авіаційної безпеки, що відображає вартісний підхід, застосування якого передбачає визначення фінансових резервів для забезпечення авіаційної безпеки в безперервному впровадженні системи менеджменту якості; практичних рекомендаціях щодо прийняття рішень запобігання АНВ в умовах невизначеності за різними ситуаціями, використання яких дозволяє обрати оптимальну стратегію використання ресурсів аеропорту для забезпечення авіаційної безпеки.

Основні науково-практичні результати дисертації впроваджено у навчальний процес кафедри організації авіаційних перевезень Національного авіаційного університету під час проведення лекційних і практичних занять з навчальних дисциплін: «Управління якістю ризиками та аудит авіапідприємств», «Тарифи на повітряному транспорті», «Обслуговування повітряних суден в аеропортах».

Також результати дисертаційної роботи були впроваджені у виробничу діяльність: авіакомпанії Bees Airline; ТОВ «Міжнародний аеропорт «Одеса»; Інституту ІКАО Національного Авіаційного Університету.

4. Аналіз публікацій.

За темою дисертаційної роботи опубліковано 35 наукових праць, з яких: 11 статей у закордонних виданнях або у спеціалізованих виданнях, що входять до переліку затверджених ВАК України, у тому числі 1 – у науковому виданні, що входить в наукометричну базу Scopus, 22 публікації в інших періодичних науково-практичних виданнях, 2 авторські свідоцтва про реєстрацію прав на твір.

Зміст опублікованих праць відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України. Основні положення дисертаційної роботи розглянуто та схвалено на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях,

за підсумками яких було опубліковано тези доповідей. Зміст опублікованих праць у повній мірі розкриває сутність результатів проведеного дослідження. Якість, кількість і обсяг опублікованих наукових праць відповідає рівню дисертаційних робіт, їх зміст та тематична спрямованість відповідають спеціальності 275 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)». Робота містить достатню кількість ілюстративного матеріалу. Зазначене вище та вивчення наукових праць дозволяє зробити висновок, що основні результати дисертаційного дослідження оприлюднені до захисту дисертації.

5. Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертацію оформлено відповідно вимог, встановлених МОН України.

Роботу виконано у науковому стилі, її зміст викладено з дотриманням чіткої логічної послідовності. Основні результати концентровано і представлено у графічному матеріалі, таблицях, висновках. У роботі достатньо повно викладено основні наукові здобутки, пропозиції і висновки автора.

6. Дискусійні положення та зауваження.

Оцінюючи позитивно дисертаційну роботу Валько А.М., яка виконана на достатньо високому науковому рівні, слід висловити деякі зауваження, що здебільшого відносяться до дискусійних питань та побажань:

1. Статистичні дані виробничих показників діяльності ринку авіаційних перевезень у світі, що наведені у таблиці 1.1 та на рисунках 1.1, 1.3, 1.4, є дещо застарілими. Збільшення періоду статистичних даних показало би більш точну тенденцію розвитку.

2. На сторінці 64 вказано, що в національно-правових та міжнародно-правових документах авіаційна безпека (АБ) - це захист суб'єкта ЦА від незаконного втручання, який забезпечується низкою заходів із залученням людських і матеріальних ресурсів. Доцільним було би деталізувати заходи АБ.

3. При описі трьох основних параметрів рівня якості аеропортового продукту (стор. 89) бажано було надати більш розширену характеристику процесу обслуговування (рівень II) та діяльності обслуговуючого персоналу (рівень III).

4. При представленні авіатранспортного підприємства, на основі якого здійснювалась апробація результатів дослідження не вказано докладної інформації про компанію, стан авіаційної безпеки, їх технічні можливості.

5. У роботі присутні незначні орфографічні та стилістичні помилки.

Наведені зауваження по роботі не зменшують значимості отриманих наукових та практичних результатів дослідження, тому не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

7. Загальний висновок.

Дисертаційна робота Валько Алли Миколаївни на тему «Формування інтегрованої системи авіаційної безпеки в аеропорту»:

1. Є самостійно виконаною, завершеною науково-дослідною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретну наукову-практичну задачу щодо вдосконалення процесу формування системи авіаційної безпеки в аеропорту.

2. За змістом та якістю теоретичних і методичних розробок відповідає рівню дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 275 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)».

3. Зважаючи на актуальність вирішених завдань, отриманих наукових висновків, теоретично обґрунтованих принципових наукових положень, використаних сучасних методів наукових досліджень та підтвердженої значимості, відповідає вимогам щодо оформлення дисертаційних робіт згідно Наказу Міністерства освіти і науки України №40 від 12.01.2017.

4. Дисертаційна робота та представлені до розгляду публікації задовольняють вимогам п. 6-9 Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її авторка, Валько Алла Миколаївна, заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 27 «Транспорт» за спеціальністю 275 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)».

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління, старший науковий співробітник, заступник начальника Науково-дослідного центру Збройних Сил України «Державний океанаріум» з наукової роботи Інституту Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія»

Геннадій ФЕРДМАН

Геннадій Фердмана Г.П. підтверджую

